

Chapter

3

ศักยภาพการบริหาร การพัฒนาของเทศบาล: กรณีศึกษาเทศบาลนครขอนแก่น

The Potentiality Of Municipal
Development Administration:
A Case Study Of
Khon Kaen Municipality

บุญฤทธิ์ เพ็ชรวิศิษฐ์*

* นิสิตปริญญาเอก วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ 1. เพื่อศึกษาศักยภาพการบริหารการพัฒนาของเทศบาลนครขอนแก่น 2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารการพัฒนาของเทศบาลนครขอนแก่น และ 3. เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหารการพัฒนาของเทศบาลนครขอนแก่น โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประกอบกับเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) จากบุคลากรระดับผู้บังคับบัญชา และผู้นำชุมชน การวิจัยเชิงปริมาณได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นข้าราชการที่เกี่ยวข้อง ใช้วิธีการสุ่มเลือกแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling Method) กลุ่มตัวอย่างจำนวน 177 คน โดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Regression Coefficient) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (กริช แรงสูงเนิน, 2554; Hoyle, 1995; Hair, Black and et al., 2005)

ผลจากการศึกษาศักยภาพการบริหารการพัฒนาเทศบาลนครขอนแก่นตามโครงสร้างการบริหารเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า คณะผู้บริหารเทศบาลได้จัดตั้งฝ่ายส่งเสริมการมีส่วนร่วมและกระจายอำนาจ เพื่อใช้เป็นฝ่ายขับเคลื่อนนโยบายที่สำคัญ และมีการใช้นวัตกรรมทางการบริหารที่ประสบความสำเร็จ เป็นที่ยอมรับของประชาชน พร้อมทั้งมีการขับเคลื่อนนโยบายที่มีสัมฤทธิ์ผลเชิงประจักษ์ และการพัฒนาทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการเทศบาลได้ดำเนินการพัฒนาองค์กร รวมถึงการพัฒนาบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการปฏิบัติงานอันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน จากผลการศึกษาผู้วิจัยพบว่า ศักยภาพการบริหารการพัฒนาของเทศบาลนครขอนแก่น โดยการนำไปสู่การปฏิบัติในชุมชนสามารถปฏิบัติได้ในระดับมากที่สุด และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันและ

มีความสัมพันธ์กันมากที่สุดในเชิงบวก

คำสำคัญ: ศักยภาพ/ การบริหาร/ การพัฒนา/ เทศบาลนครขอนแก่น

Abstract

The study of the Potentiality of Development Administration: A Case Study of Khon Kaen Municipality used both quantitative and qualitative research methods. In quantitative research, government officers were selected by using cluster random sampling together with multi-stage sampling method. In qualitative research, data were collected using in-depth interviews with the management level.

The results of the study found that the mayor and council members currently used the structure that was formed by the Executive Council and the participation of the public in order to help drive policy. Several important administrative innovations were such as the project of city council, the project of Khon Kaen people were not neglected and other innovative tools that executives introduced and were successful and were accepted by the general public which came the participation of the people as a key driver. Although it does not appear in the chain of command structure, the driven policy showed significant indicators of policy into practice in order to get good results and build the capacity of the City of Khon Kaen. In terms of resource development for management, the municipality developed the organization, including staff development, organizational

development and performance as well as the materials used in the operation, which will lead to find problem solutions for people.

The study showed that intensive infrastructure strategy, culture preservation and local wisdom strategy, appropriate transport system development strategy, networking and strong public sector strategy, the community enhancing strategy, natural resources and the environment strategy, development and learning process of public education reform strategy, economic development and investment strategy, the quality of health services and quality of life strategy, the creation of social generosity strategy, potential strategic development organization found that the development of the municipality of Khon Kaen for the community performed at the highest level. The correlation coefficients were in the same direction and had the most positive relationship.

Keywords: Potential/ Development/ Management/ Khon Kaen Municipality

บทนำ

การปกครองท้องถิ่นเป็นพื้นฐานอันสำคัญยิ่งสำหรับการปกครองในระบบอบประชาธิปไตยซึ่งถือว่าการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปี พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในหมวดที่ 14 ว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็น

หน่วยอิสระในการบริหารจัดการ บริการสาธารณะเป็นการกิจหลัก การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญในฐานะเป็นรากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นการสอนให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รู้จักการปกครองตนเอง (Self Government หรือ Local Government) อีกทั้งยังเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลที่มีอยู่มากมาย กว้างขวาง ซึ่งไม่อาจสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง นอกจากนี้ การปกครองท้องถิ่นยังเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง การบริหารประเทศในอนาคต สอดคล้องกับแนวความคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ทำให้เกิดการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

การบริหารการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกรอบแนวคิดใหม่ คือ การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยหลักการต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสะท้อนปัญหาความต้องการของประชาชน มาเป็นกรอบในการกำหนดนโยบาย โดยยึดหลักการและสาระสำคัญ 3 ด้าน คือ (วุฒิสภา ต้นไชย, 2552, หน้า 72-73)

1. ด้านความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอิสระในการกำหนดนโยบาย บริหารจัดการ การบริหารงานบุคคล และการเงินการคลังของตนเอง โดยยังคงรักษาความเป็นรัฐเดี่ยวและความมีเอกภาพของประเทศ

2. ด้านการบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น รัฐต้องกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจในกิจกรรมได้มากขึ้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจโดยรัฐต้องจัดระบบการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ให้มีขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบที่ชัดเจน เหมาะสมกับการพัฒนาประเทศ

3. ด้านประสิทธิภาพการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐต้องกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระมากยิ่งขึ้น ลดการกำกับดูแล ส่งเสริมให้การดำเนินงานมีคุณภาพได้มาตรฐาน การบริหารจัดการเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และรับผิดชอบต่อประชาชนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชน ภาคประชาชน และชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการต่างๆ และตรวจสอบติดตามประเมินผลการดำเนินงานได้

การบริหารจัดการตามกรอบแนวคิดใหม่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำนวัตกรรมทางการบริหาร จัดการ หรือนวัตกรรมมาปรับใช้เพิ่มมากขึ้น นับเป็นมิติใหม่ที่สถาบันพระปกเกล้าเสนอกรอบแนวคิดเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปสู่การประยุกต์ใช้ที่ได้ผลดีในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะการบริหารจัดการของเทศบาลนครขอนแก่น กรณีตัวอย่าง นวัตกรรมสร้างสรรค์ด้านการเมืองและการมีส่วนร่วม (วีระศักดิ์ เครือเทพ, 2548, หน้า 120) ของภาคประชาชนโดยการนำแนวคิดการรับฟังความเห็น ข้อเสนอแนะจากประชาชน ผู้เป็นเจ้าของเมือง เพื่อป้องกันมิให้การดำเนินการโครงการภาครัฐเป็นเหตุที่นำไปสู่ข้อขัดแย้งระหว่างเทศบาลกับชุมชน ภายใต้ต้นนวัตกรรมที่เรียกว่า สภาเมือง (Town Hall Meeting) โดยการจัดทำแผนพัฒนาเมืองแบบมีส่วนร่วม ซึ่งดำเนินการมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2540 จากจุดริเริ่มของการประชุมกลุ่มย่อย ภาคส่วนต่างๆ (Focus Group) ได้พัฒนามาสู่การจัดทำในรูปแบบสภาเมือง จัดประชุมทุกสามเดือน มีการกำหนดวาระการประชุมที่ชัดเจนเรื่องที่ประชุม เป็นประเด็นหรือ และการเสนอประเด็นปัญหาและความจำเป็นในการดำเนินโครงการต่างๆ เมื่อได้มติที่ประชุมสภาเมืองแล้วคณะผู้บริหารเทศบาลจะนำมติดังกล่าวเข้าสู่ที่ประชุมสภาเทศบาลต่อไป หรือแม้กระทั่งกรอบแนวคิดในการประยุกต์ใช้นวัตกรรมจากวรรณกรรมพื้นบ้านที่เป็นวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นที่มีอยู่ ซึ่งนับว่าเป็นการจุดประกายความคิดในการนำวิถีพื้นบ้านมาสู่การบริหารการพัฒนา ดังเช่นที่ปรากฏเป็นรูปธรรม คือ การนำวิถีวัฒนธรรม

ท้องถิ่นภายใต้วรรณคดีอีสาน ท้าวสินไซ มาเป็นเครื่องมือในการกำหนดกรอบทิศทางการบริหารจัดการ ผสมผสานกับคุณค่าแห่งความเป็นคนดีของสังคม โดยเทศบาลนครขอนแก่นได้ริเริ่มปลูกฝังกรอบแนวคิด หรือการริเริ่มสร้างสัญลักษณ์ผ่านสื่อท้องถิ่น อีกทั้งการใช้โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเป็นสื่อในการเปลี่ยนแปลงปลูกฝังแนวคิด จิตสำนึกของความเป็นคนดี แบบท้าวสินไซ และขยายผลมาเป็นการจัดแสดง แสง สี เสียง ผ่านระบบดิจิทัลที่จัดขึ้นในวันเฉลิมฉลองปีใหม่ ปีพุทธศักราช 2556 ที่หน้าลานถนนข้าวเหนียว อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ภายใต้เนื้อหาและบทบาทที่ดำเนินเรื่องราวของท้าวสินไซ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา หรือการพัฒนาภายใต้จิตสำนึกของคนอีสานผ่านวัฒนธรรมพื้นบ้านที่นำเสนอในแนวทางร่วมสมัย เพื่อปรับลีลาการเดินทางให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตคนอีสานในปัจจุบัน อาจจะสามารถได้ว่า เทศบาลนครขอนแก่นกำลังทำการตลาดภาครัฐเพื่อสื่อความหมายถึงการบริการสาธารณะที่มีตัวละครเป็นตัวเอกในวรรณคดีอีสานเป็นผู้ประกอบกิจกรรม สร้างคุณค่าใหม่ให้ประชาชนผู้รับบริการคล้อยตามความคิด หรือกรอบแนวทางในการดำเนินงาน ซึ่งภูมิปัญญาพื้นบ้านดังกล่าวนำไปสู่การปรับใช้

การตลาดของเทศบาลนครขอนแก่น ประเด็นการสร้างสรรคงานบริการสาธารณะโดยใช้นวัตกรรมเพื่อการบริหารจัดการ และการใช้สื่อประกอบอื่นๆ โดยเฉพาะตัวละครพื้นบ้านของคนอีสานเป็นตัวเดินเรื่อง จึงเป็นนวัตกรรมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำไปสู่การประยุกต์ใช้อย่างได้ผลที่น่าพอใจ ทั้งนี้ กรอบแนวคิดในการดำเนินการต้องเป็นแนวทางในการคิดนอกกรอบ ออกจากระบบราชการ มากกว่าการใช้วิธีการแบบเดิมที่ตีกรอบความคิดให้แคบจนไม่เอื้อต่อการจัดบริการสาธารณะ ประเด็นการใช้นวัตกรรมและการจัดการตลาดภาครัฐจึงเป็นประเด็นท้าทายความคิดในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคต โดยเฉพาะเทศบาลที่ควรนำมาประยุกต์ใช้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย 3 ข้อ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการบริหารการพัฒนาของเทศบาลนครขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารการพัฒนาของเทศบาลนครขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหารการพัฒนาของเทศบาลนครขอนแก่น

ขอบเขตของการศึกษา

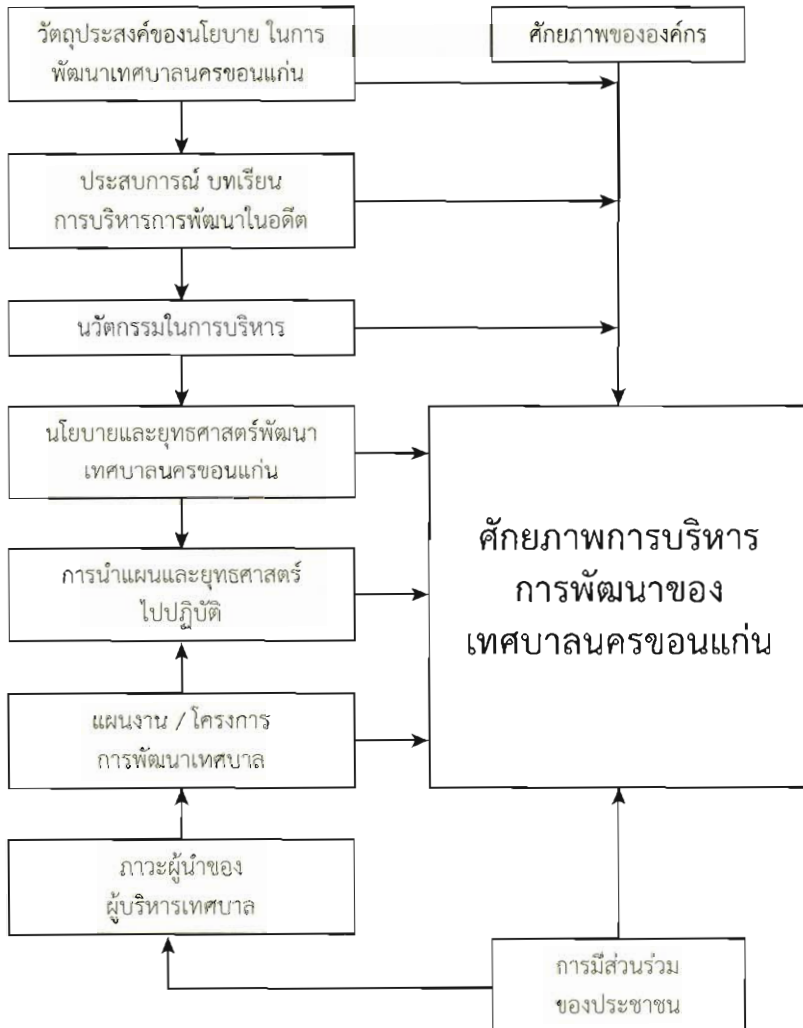
ขอบเขตในการศึกษา จำแนกเป็น 3 ด้าน คือ

1. ขอบเขตพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นพื้นที่เฉพาะในเขตเทศบาลนครขอนแก่น
2. ขอบเขตของเนื้อหา เนื้อหาสาระสำคัญในการศึกษาเป็นการศึกษาศักยภาพในการบริหารการพัฒนา นโยบาย และยุทธศาสตร์การพัฒนา ในแผนพัฒนาในระยะ 3 ปี (2553-2555) เทศบาลนครขอนแก่น แผนงาน/โครงการพัฒนา การนำนโยบายและยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ ภาวะผู้นำ และการมีส่วนร่วมของประชาชน
3. ขอบเขตของระยะเวลา ระยะเวลาที่ทำการศึกษา คือ ช่วงระยะเวลาการบริหารจัดการ ของเทศบาลนครขอนแก่น ตามแผนพัฒนาในระยะ 3 ปี ในปีงบประมาณ 2553-2555

กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ศักยภาพการบริหารการพัฒนาของเทศบาลนคร: กรณีศึกษาเทศบาลนครขอนแก่นครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำเอาปรัชญาแนวคิดและหลักการปกครองท้องถิ่น นโยบายและยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาในระยะ 3 ปี

(2553-2555) ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ นวัตกรรมการบริหาร ภาวะผู้นำ ศักยภาพขององค์กร ตลอดจนการมีส่วนร่วมของประชาชน มาใช้ในการสร้างตัวแปร พร้อมกับผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการสร้างกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยได้แก่ กลุ่มคณะผู้บริหารเทศบาล จำนวน 10 คน กลุ่มเจ้าหน้าที่ข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเทศบาล จำนวน 10 คน และกลุ่มตัวอย่างผู้นำชุมชนและแกนนำประชาชนในชุมชน ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จำนวน 177 คน ในการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มเลือกแบบหลายขั้นตอน โดยจำแนกการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น กลุ่มข้าราชการผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และกลุ่มประชาชนผู้มีส่วนร่วมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ในการวิจัยเชิงคุณภาพได้ทำการศึกษาจากการสัมภาษณ์ระดับผู้บริหารของเทศบาลนครขอนแก่น ได้แก่ อดีตนายกเทศมนตรี และนายกเทศมนตรีเทศบาลนครขอนแก่นในปัจจุบัน ประธานสภาเทศบาลนครขอนแก่น สมาชิกสภาเทศบาล ข้าราชการประจำที่มีตำแหน่งบริหาร ได้แก่ ปลัดและรองปลัดเทศบาลนครขอนแก่น ผู้อำนวยการกองคลัง ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน หัวหน้าสำนักปลัด หัวหน้ากลุ่มงานนโยบายและแผน และผู้นำชุมชน และกลุ่มตัวแทนประชาชน ประธานชุมชน และกลุ่มตัวแทนผู้นำในชุมชนที่มีผลงานเชิงประจักษ์ในการให้บริการแก่ชุมชน โดยศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวนรวมทั้งสิ้น 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ อดีตนายกเทศมนตรีและนายกเทศมนตรีเทศบาลนครขอนแก่น ในปัจจุบัน ประธานสภาเทศบาลนครขอนแก่น ปลัดและรองปลัดเทศบาลนครขอนแก่น ผู้อำนวยการกองคลัง ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน หัวหน้าสำนักปลัด หัวหน้ากลุ่มงานนโยบายและแผน ประธานชุมชน และกลุ่มตัวแทน

ผู้นำในชุมชน และการวิจัยเอกสารโดยการตรวจสอบเอกสาร ผลการรายงาน การปฏิบัติงานจากการตรวจสอบความถูกต้องและความเชื่อมั่นของเอกสาร คัดเลือกเอกสาร แล้วนำมาวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง และจัดหมวดหมู่ของ เอกสารนำเสนอในรูปแบบตาราง โดยการอธิบายความประกอบ

2. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณเป็น แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ใช้สอบถาม ศักยภาพการบริหารการพัฒนา ของเทศบาลนครขอนแก่น สำหรับสอบถามกลุ่มสมาชิกสภาเทศบาลนคร ขอนแก่น กลุ่มข้าราชการผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และกลุ่มประชาชนผู้มีส่วนร่วมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบ ความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นจึงได้ลงรหัสข้อมูล เพื่อนำมาประมวลผลและวิเคราะห์ผลด้วยการใช้คอมพิวเตอร์ในการประมวล ผลค่าทางสถิติ สำหรับสถิติที่ใช้วิเคราะห์ มีดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำข้อมูลมาประมวลผล และใช้สถิติในการวิเคราะห์ คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation) ในการอธิบายลักษณะข้อมูล และนำเสนอ ในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Correlation Coefficient) โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน สหสัมพันธ์ถดถอย (Regression Coefficient) และใช้ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (กรีซ แร่งสูงเนิน, 2554; Hoyle, 1995; Hair and Black, et al., 2005) ในการวิเคราะห์ตัวแบบจากกรอบแนวคิด เพื่อหาระดับอิทธิพลของตัวแปร

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารทางการเมืองของเทศบาลนครขอนแก่น กลุ่มที่ 2 สัมภาษณ์ข้าราชการประจำที่มีตำแหน่งบริหารในเทศบาล และกลุ่มที่ 3 ประธานชุมชน ผู้วิจัยใช้วิธีการจัดบันทึกการสัมภาษณ์การถ่ายทอดประสบการณ์ตรงในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบ และการตรวจสอบจากข้อมูลในเอกสารหลักฐานที่แสดงผลการพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามกลุ่มและข้อคิดเห็นในด้านต่างๆ ตามแผนพัฒนา ระยะ 3 ปี และยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลนครขอนแก่น (พ.ศ. 2553-2555)

ผลการศึกษา

ผลจากการศึกษาศักยภาพการบริหารการพัฒนาเทศบาลนครขอนแก่น ตามโครงสร้างการบริหารเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า นายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่นได้ปรับโครงสร้างที่ใช้ในปัจจุบันโดยคณะผู้บริหารเทศบาล จัดตั้งฝ่ายส่งเสริมการมีส่วนร่วมและกระจายอำนาจ ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นฝ่ายในการขับเคลื่อนนโยบายที่สำคัญ นวัตกรรมทางการบริหารที่สำคัญหลายอย่าง อาทิเช่น โครงการสภาเมือง คนขอนแก่นไม่ทอดทิ้งกัน เทศบาลเล็กในเทศบาลใหญ่ และอีกหลายนวัตกรรมที่ผู้บริหารประกาศใช้และประสบความสำเร็จ เป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไปนั้น ล้วนแต่มีที่มาจากการใช้ฝ่ายส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนที่สำคัญ แม้ในโครงสร้างจะไม่ปรากฏสายการบังคับบัญชา แต่การขับเคลื่อนนโยบายที่สำคัญปรากฏผลงานเชิงประจักษ์ ย่อมเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญแสดงถึงผลลัพธ์ของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ได้ผลดี และเป็นการสร้างสัมพันธภาพของเทศบาลนครขอนแก่นในองค์กรรวมได้เป็นอย่างดี ประกอบกับการสร้างเสริมศักยภาพในตัวบุคคลผู้ปฏิบัติงานในองค์กรนั้น เทศบาลได้ดำเนินการพัฒนาองค์กรรวมถึงการพัฒนาบุคลากร ขององค์กรและการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานโดยใช้เครื่องมือสำคัญ คือ การวัดผลการปฏิบัติ

งานที่มีการพัฒนาตัวชี้วัดโดยการกำหนดทิศทาง และโครงการเพื่อการพัฒนา ศักยภาพบุคลากรให้มีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ มีทัศนคติที่ดีและ มีความมุ่งมั่นในการทำงาน โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่สามารถตอบสนองความต้องการ ของประชาชนได้มากยิ่งขึ้นนั้น อาจสรุปความได้ว่า การสร้างเสริมศักยภาพ ส่วนบุคคลในองค์กรใดให้มีความเข้มแข็ง ย่อมส่งผลต่อการสร้างศักยภาพของ องค์กรโดยรวมให้มีความเข้มแข็งตามไปด้วย

จากผลการศึกษาผู้วิจัยพบว่า การดำเนินงานของผู้บริหาร และสมาชิก สภาเทศบาล ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในฐานะเจ้าของบ้าน เป็นผู้ตัดสินใจและเทศบาลนครขอนแก่นนำความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของ ประชาชนไปสู่การปฏิบัติ ที่สำคัญคือเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชน ดำเนินการ ภายใต้การสอบถามความคิดเห็นในรูปแบบสภาเมือง เทศบาลเล็ก ในเทศบาลใหญ่ โดยเทศบาลมอบให้ชุมชนรับผิดชอบโครงการพัฒนา การปรับปรุง ซ่อมแซมสิ่งสาธารณูปการภายในชุมชน โดยกระบวนการ ครอบคลุมคิดในบทบาทใหม่ของเทศบาลนครขอนแก่นส่งผลให้งบประมาณ ของเทศบาลถูกโยกย้ายจากเดิมที่อยู่ภายใต้การควบคุมของกองช่าง เทศบาล นครขอนแก่น ไปสู่ความรับผิดชอบของชุมชน โดยมีเทศบาลเป็นผู้กำกับดูแล การดำเนินการโครงการ ตรวจสอบมาตรฐานของงาน เพื่อพิจารณาให้ ความเห็นชอบ รวมถึงเสียแล้วงบประมาณในส่วนนี้มีประมาณ ปีละ 40-50 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม ยังมีบางชุมชนที่ไม่มีกลุ่มที่มีฝีมือทางการช่าง หรือกลุ่มงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เทศบาลก็ยังรับผิดชอบดำเนินการ ให้บริการสาธารณะด้านนี้แก่ประชาชนต่อไป จากบทบาทหน้าที่ที่เปลี่ยนแปลง และมีกระบวนการในการพัฒนาเขตพื้นที่ในมิติใหม่นี้เอง ส่งผลให้ปัจจัยจาก การมีส่วนร่วมของประชาชน การปรับบทบาทของผู้บริหาร และสมาชิกสภา เทศบาลโดยใช้นวัตกรรมทางการบริหารใหม่ๆ จึงเป็นปัจจัยส่งเสริมให้การ สะสม ศักยภาพของเทศบาลนครขอนแก่นได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และ เป็นจุดแข็งในการบริหารจัดการท้องถิ่นในที่สุด

จากผลการศึกษายุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพการบริหารการพัฒนาเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า ผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาลระยะ 3 ปี (2553-2555) มีการดำเนินงานที่ประสบผลสำเร็จที่ดี เมื่อจัดเรียงลำดับการบรรลุผลตามพันธกิจ จะพบว่า ลำดับที่ 1 พันธกิจในการเพิ่มขีดความสามารถองค์กรเพื่อการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ลำดับที่ 2 พันธกิจในการสร้างสังคมสันติสุข และสมานฉันท์ด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตและทุนทางสังคม และลำดับที่ 3 พันธกิจในการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ส่วนตัวแบบในการใช้เพื่อการประเมินผลการปฏิบัติงานนั้น เนื่องจากการใช้ระบบประเมินผลการดำเนินงานในระบบ PMQA ที่เทศบาลนครขอนแก่นเพิ่งนำมาใช้เป็นเครื่องมือกำกับ ติดตามผลการปฏิบัติงานนี้ จะมีตัวชี้วัดที่ชัดเจน สามารถแจกแจงรายละเอียดของตัวชี้วัด ลงไปถึง กอง ฝ่าย และกลุ่มงานที่รับผิดชอบโดยตรง ทำให้พนักงานผู้ปฏิบัติงานในเทศบาลนครขอนแก่นต้องเอาใจใส่มากขึ้นในการปฏิบัติงาน ข้อสังเกตที่เทศบาลควรปรับปรุงให้มีคุณภาพที่ดีมากยิ่งขึ้น คือ ระบบการประเมิน และการสร้างตัวชี้วัด รวมถึงเกณฑ์ในการประเมินเป็นวิธีการแบบใหม่ ที่นำเข้ามาปรับใช้พนักงานเทศบาลผู้ปฏิบัติงานต้องใช้เวลาในการปรับตัวให้เข้ากับระบบการประเมินแบบใหม่พอสมควร

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ผลการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ที่เทศบาลกำหนดไว้ในแผนพัฒนาระยะ 3 ปี (2553-2555) นั้น นำไปสู่การปฏิบัติในระดับดีในหลายยุทธศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพองค์กร พบว่า ศักยภาพการบริหารการพัฒนาเทศบาลนครขอนแก่น โดยการนำไปสู่การปฏิบัติในชุมชนสามารถปฏิบัติได้ในระดับมากที่สุด และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันและมีความสัมพันธ์กันมากที่สุดในเชิงบวก

จากผลการศึกษาภาวะผู้นำของนายกเทศมนตรีเทศบาลนครขอนแก่น ผู้วิจัยพบว่า มีภาวะความเป็นผู้นำอยู่ในระดับสูง ที่นับเป็นจุดเด่นคือ

บุคลิกภาพ และวิถีการดำรงชีวิต รวมทั้งในด้านการเป็นผู้มีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน การเป็นผู้มีสัมมาคารวะ อ่อนน้อม ถ่อมตน การเป็นผู้กำกับการปฏิบัติงานของพนักงานที่ดี การเป็นผู้มีลักษณะประณีตประณีตสูง การเป็นผู้รักความยุติธรรม ให้ความสำคัญเป็นธรรมกับผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน การเป็นผู้ยึดหลักธรรมในการบริหารจัดการ การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ก้าวทันต่อนวัตกรรม การเปลี่ยนแปลงทางการบริหาร และการเป็นผู้รับฟังความคิดเห็นของชาวบ้าน ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าว เป็นคุณลักษณะเชิงบวกที่เอื้ออำนวยต่อการใช้ภาวะผู้นำ นำพาองค์กรบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งแสดงถึงศักยภาพของผู้นำที่มีอยู่ในระดับสูงดังผลงานเชิงประจักษ์คือ เทศบาลนครขอนแก่นเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลในการบริหาร จัดการส่วนท้องถิ่นเป็นประจำเกือบทุกปี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่า การที่องค์กรใดองค์กรหนึ่งมีองค์ประกอบในการบริหารจัดการที่พร้อมสรรพ ทั้งในด้านโครงสร้างการบริหารของส่วนราชการ แม้อาจไม่สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง หากผู้บริหารองค์กรรู้จักประยุกต์ใช้ เช่น ใช้ฝ่ายส่งเสริมการมีส่วนร่วมและกระจายอำนาจให้เป็นแกนนำ ผลักดันนโยบาย การปรับปรุงบทบาท หน้าที่ ทั้งของฝ่ายบริหารและบทบาทหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ ผู้นำที่รู้จักใช้นวัตกรรมในการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมภายนอกองค์กร ย่อมนำไปสู่การสร้างผลงานเชิงประจักษ์ในผลงานที่ปรากฏในช่วงแผนพัฒนาฯ 3 ปี โดยการตกผลึกทางความคิดที่เฉียบคมของฝ่ายบริหาร การสร้างสมความเป็นผู้นำมาตั้งแต่ยังเยาว์ภายใต้บุคลิกภาพ การดำรงตนของผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำสูงผนวกเข้ากับประสบการณ์ในการบริหารจัดการที่ยาวนาน ย่อมเป็นเครื่องมือที่ชี้วัดถึงศักยภาพโดยรวมของเทศบาลนครขอนแก่นที่มีอยู่ในระดับสูง และอาจเป็นการทำนายล่วงหน้าได้ว่า ในการบริหารจัดการเทศบาลนครขอนแก่นในก้าวต่อไป ภายใต้การสะสมศักยภาพของผู้ร่วมงานที่ผู้บริหารรู้จักดึงมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ย่อมนำไปสู่การสร้างสมประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของ

เจ้าหน้าที่ได้เป็นอย่างดี ดังนั้น อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ประเด็นที่เสริมศักยภาพความแข็งแกร่งให้กับเทศบาลนครขอนแก่น คือ การพัฒนาทีมงาน ทั้งในคณะผู้บริหารระดับบน และระดับพนักงานเทศบาลให้มีสภาพการณ์ที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของแต่ละคนแล้ว ก็จะส่งผลลัพท์ให้ศักยภาพของเทศบาลนครขอนแก่นโดยรวมอยู่ในระดับสูงตามไปด้วย

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยแฝงกับตัวแปรตามกรอบแนวคิดในการศึกษา

จากการทดสอบเชิงยืนยันความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแฝงกับตัวแปร เป็นการยืนยันความสัมพันธ์ สำหรับการสร้างโมเดล การวิเคราะห์และยืนยันโมเดลของกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า สรุปผลจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแฝงด้านยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลนครขอนแก่น 13 ยุทธศาสตร์กับตัวแปร พบว่า ปัจจัยแฝงด้านยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลนครขอนแก่น 13 ยุทธศาสตร์ มีผลต่อความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกับตัวแปร จากผลการศึกษาศักยภาพการบริหารการพัฒนาเทศบาลนครขอนแก่น ได้มีการนำเอายุทธศาสตร์ไปปรับเข้าสู่แผนในการบริหารการพัฒนาที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ในพื้นที่ อย่างไรก็ตามควรทำการประยุกต์และปรับให้มีความยืดหยุ่นให้สอดคล้องเหมาะสมกับพื้นที่เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้มีความสอดคล้องลงตัวในเขตเทศบาลนครขอนแก่น

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแฝงด้านภาวะผู้นำของนายกเทศมนตรีเทศบาลนครขอนแก่นกับตัวแปร ผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยแฝงด้านภาวะผู้นำของนายกเทศมนตรีเทศบาลนครขอนแก่น มีผลต่อความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกับตัวแปร จากผลการศึกษาศักยภาพการบริหารการพัฒนาเทศบาลนครขอนแก่น ซึ่งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครขอนแก่นมีภาวะผู้นำในการบริหารการพัฒนาพื้นที่ในความดูแลได้ดี แต่ก็มีบางเรื่อง บางกิจกรรมที่ควรจะต้องทำการประยุกต์และมีความยืดหยุ่นให้มีความเหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อนำไป

สู่การปฏิบัติที่มีความสอดคล้องกับพื้นที่ในเขตเทศบาลนครขอนแก่นได้อย่างเหมาะสม

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแฝงด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลนครขอนแก่น กับตัวแปร ผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยแฝงด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลนครขอนแก่น มีผลต่อความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกับตัวแปร จากผลการศึกษาศักยภาพการบริหารการพัฒนาเทศบาลนครขอนแก่น ซึ่งประชาชนได้มีโอกาสในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น แต่ในบางแผนการพัฒนาชุมชนก็ควรจะต้องทำการประยุกต์และมีความยืดหยุ่นให้มีความเหมาะสมกับพื้นที่ชุมชนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้มีความสอดคล้องกับพื้นที่ในเขตเทศบาลนครขอนแก่นได้อย่างเหมาะสม

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแฝงด้านการบริหารการพัฒนาเทศบาลนครขอนแก่นกับตัวแปร ผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยแฝงด้านการบริหารการพัฒนาเทศบาลนครขอนแก่น มีผลต่อความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกับตัวแปร จากผลการศึกษาศักยภาพการบริหารการพัฒนาเทศบาลนครขอนแก่น ได้มีการบริหารการพัฒนาที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ในพื้นที่ แต่ควรจะต้องประยุกต์ และมีความยืดหยุ่นให้มีความเหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่มีความสอดคล้องกับพื้นที่ในเขตเทศบาลนครขอนแก่นที่เหมาะสมต่อไป

การอภิปรายผล

ผลการศึกษาศักยภาพการบริหารการพัฒนาเทศบาลนครขอนแก่นตามพันธกิจ พบว่า โดยภาพรวมศักยภาพการบริหารการพัฒนาเทศบาลนครขอนแก่น ซึ่งสามารถนำไปปฏิบัติได้อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาและนวัตกรรมในการเปลี่ยนแปลงของดิน ปรัชญพุทธิ (2550, หน้า 9) ได้กล่าวว่าการบริหารการพัฒนาซึ่งหมายถึงสาขาวิชา กิจกรรม หรือกระบวนการนั้น มีส่วนประกอบ 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง

คือ สมรรถนะของการบริหารเพื่อการพัฒนาและวิธีการเพิ่มสมรรถนะ ส่วนที่สอง คือ องค์การและการจัดการต่างๆ เกี่ยวกับการพัฒนา

ติน ปรัชญพฤทธิ (2550) ได้ให้ความหมายการบริหารการพัฒนาไว้ว่า การบริหารการพัฒนา หมายถึง การพัฒนาการบริหาร (Development of Administration D of A) และการบริหารเพื่อการพัฒนา (Administration of Development A of D) ซึ่งการพัฒนาการบริหาร หมายถึง การจัดเตรียมเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือ การปฏิรูประบบโครงสร้าง กระบวนการ และพฤติกรรม การบริหารให้มีสมรรถนะ (Capability) หรือความสามารถที่จะรองรับนโยบาย แผน แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมในการพัฒนาประเทศ ส่วนการบริหารเพื่อการพัฒนา หมายถึง การนำสมรรถนะหรือความสามารถที่มีอยู่ในระบบบริหารมาปฏิบัติตามนโยบาย แผน แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม เพื่อให้บรรลุผลตามที่วางแผนไว้ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความเจริญเติบโต ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการบริหาร ซึ่งผลการวิจัยนี้พบว่า การที่ผู้นำองค์กรของเทศบาลได้ดำเนินการสร้างสมรรถนะของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรโดยใช้นวัตกรรมการบริหารนั้นเป็นการพัฒนาการบริหาร ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญนำพาองค์กรไปสู่การบริหารการพัฒนา ในที่สุด และผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าด้วยนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงในองค์กรของ รังสรรค์ อินทน์จันทร์ (2548, หน้า 318) ที่กล่าวว่า นวัตกรรม (Innovation) เป็นกระบวนการสร้างความคิดใหม่ขึ้น แล้วนำความคิดนั้นสู่การปฏิบัติได้จริง นวัตกรรมต้องใช้ความพยายามในการสร้างให้บรรลุจุดมุ่งหมาย โดยมุ่งสู่การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม นวัตกรรมที่เกิดขึ้นในองค์กร มี 2 รูปแบบ คือ นวัตกรรมกระบวนการ (Process Innovations) และนวัตกรรมในผลิตภัณฑ์ (Product Innovations) ทั้งนี้ ผู้บริหารเทศบาลได้ใช้นวัตกรรมกระบวนการที่หลากหลายรูปแบบเป็นตัวขับเคลื่อนนโยบายผ่านฝ่ายส่งเสริมการมีส่วนร่วมและกระจายอำนาจเป็นหน่วยงานหลักเพื่อมุ่งสู่การเปลี่ยนแปลง อีกทั้งเทศบาลก็ได้ริเริ่มนำเอา

ตัวละครเอกของวรรณกรรมท้องถิ่น คือ ท้าวสินไซ ซึ่งเป็นการประยุกต์ใช้เป็นนวัตกรรมในผลิตภัณฑ์ เพื่อนำพวงค์กรก้าวไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีในอนาคต

ข้อเสนอแนะเพื่อการบริหารการพัฒนา

1. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เทศบาลนครขอนแก่น ควรสร้างบรรยากาศ ความมั่นใจ สร้างวัฒนธรรมที่ดีแก่บุคลากรในเรื่องของการประเมินรายบุคคลว่า การประเมินมิใช่การจับผิดบุคลากรแต่เป็นการมุ่งพัฒนาองค์กร ให้มีความมั่นคงและยั่งยืน

2. การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ เทศบาลนครขอนแก่น ควรมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายประชาชนให้มากขึ้น เนื่องจากในอนาคต ระบบข้อมูลข่าวสารจะมีความเป็นปัจจุบัน (Real Time) มากขึ้น และการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และควรมีการนำเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) มาประยุกต์ใช้ร่วมกัน

3. การส่งเสริมสุขภาพที่ดีของบุคลากรในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ควรให้ความสำคัญในด้านสุขภาพที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น การงดหรือเลิกสูบบุหรี่ การสวมใส่หมวกนิรภัยในการขับขี่รถจักรยานยนต์ พฤติกรรมการออกกำลังกายในแต่ละวัน สิ่งเหล่านี้เป็นการดำเนินการแบบป้องกันรักษาสุขภาพซึ่งมีความสำคัญกว่าการจัดการตรวจสุขภาพประจำปี

4. การป้องกันปัญหาเสพติด เทศบาลนครขอนแก่นควรดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน ให้เป็นกรณีตัวอย่างที่นำไปสู่การสร้าง Best Practice เช่นเดียวกับการบริหารจัดการขยะชุมชน ที่ดำเนินการได้ดีในหลายชุมชน

5. การพัฒนาการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐาน เทศบาลนครขอนแก่น ควรมีหลักสูตรท้องถิ่นศึกษา มีการพัฒนาและสามารถประสานในเขตพื้นที่การศึกษา และการจัดการเรียนการสอนเรื่อง AEC และ ASEAN ให้เกิดความรู้ความเข้าใจในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านที่จะมีการเปลี่ยนแปลงในปี พ.ศ. 2558

6. การป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม เทศบาลนครขอนแก่น ควรดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการติดตั้งกล้อง CCTV 1,000 จุด แบบเชิงป้องกันปัญหา โดยสอบถามประชาชนกลุ่มเป้าหมายในจุดที่เป็นจุดเสี่ยง และสร้างการตระหนักรู้ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนให้เข้ามา มีบทบาทในการป้องกันและแก้ไขปัญหาร่วมกัน

7. การคุ้มครองผู้บริโภค เทศบาลนครขอนแก่น ควรส่งเสริมสุขอนามัย ในผลิตภัณฑ์ สินค้าของกลุ่มกองทุนและเศรษฐกิจชุมชน พัฒนาความสะอาด ด้านการผลิต ให้มีมาตรฐาน ซึ่งจะเป็นการสร้างหลักประกันให้ผู้บริโภคต่อ มาตรฐานและความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ และเป็นการสร้างการพัฒนา คุณภาพสินค้าให้มีความยั่งยืน อาทิเช่น การกำหนดเป้าหมายในการยกระดับ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ให้มีความชัดเจนเป็นรูปธรรม

8. การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม เทศบาลนครขอนแก่น ควรแสวงหาความร่วมมือด้านศิลปวัฒนธรรมระหว่างหน่วยงานสถาบันองค์กร ต่างๆ เช่น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น โรงแสดงศิลปวัฒนธรรม เทศบาลนครขอนแก่น หอศิลปวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยสร้างกิจกรรมด้านศิลปะ และ วัฒนธรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับช่วงเวลาประเพณี งานบุญ ต่างๆ

9. การพัฒนาพื้นที่ ภูมิทัศน์ สิ่งแวดล้อมเมือง เทศบาลนครขอนแก่น ควรเพิ่มพื้นที่สีเขียว และปลูกต้นไม้เพิ่มเติมตามจุดต่างๆ ที่ได้ดำเนินการไป แล้ว และอาจมีการกำหนดสัดส่วนพื้นที่เป็นร้อยละต่อพื้นที่เมืองทั้งหมด อาทิเช่น การกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาพื้นที่สีเขียวของแต่ละชุมชน ให้มี เซตรับผิชอบที่ชัดเจน

10. การบำรุงรักษา ซ่อมแซม อุปกรณ์การออกกำลังกายที่มีอยู่ในชุมชน ต่างๆ เทศบาลนครขอนแก่น ควรถ่ายโอนภารกิจงานซ่อมแซมอุปกรณ์/ เครื่องเล่น/ เครื่องออกกำลังกายภายในชุมชน ให้กับชุมชนไปดำเนินการ ปรับปรุง โดยเทศบาลกำกับดูแล สนับสนุนด้านเงินทุนในการบำรุงรักษา

11. การกำจัดขยะมีพิษตกค้าง เทศบาลนครขอนแก่นควรมีวิธีการกำจัดขยะพิษในส่วนที่ยังคงเหลือจากการจัดเก็บหรือจำหน่าย ไม่ให้มีสารตกค้างปนเปื้อนกับสิ่งแวดล้อม จะทำให้เกิดปัญหาขยะตกค้าง และเพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสารกับประชาชนโดยใช้สังคมออนไลน์ในการกำจัดขยะ การจัดการขยะพิษ อาทิเช่น การใช้วิธีการติดต่อสื่อสารทาง Website หรือ Facebook เป็นต้น

12. การสร้างเครือข่ายการประชาสัมพันธ์ เทศบาลนครขอนแก่นควรสร้างเครือข่ายการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวขึ้นในเทศบาลนครขอนแก่น โดยใช้วิธีการเชื่อมโยงกับแหล่งข้อมูลในชุมชน และกลุ่มนักปราชญ์ชาวบ้าน โดยการจัดงานตามเทศกาลหรือกิจกรรมทางศิลปะ วัฒนธรรมในช่วงฤดูกาลต่างๆ ให้มีกิจกรรมนำเสนอข้อมูล สารสนเทศที่เป็นจุดเด่นของเมืองขอนแก่น มีแหล่งท่องเที่ยวให้ชาวต่างประเทศได้เยี่ยมชม หากมีการนำเสนอสื่อกิจกรรมหรือสถานที่ที่น่าสนใจที่จัดกิจกรรมดังกล่าวจะเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว นครขอนแก่นได้เป็นอย่างดี

กล่าวโดยสรุป ถ้าหากเทศบาลนครขอนแก่น มีหลักการบริหารจัดการโดยใช้วิธีการพัฒนาศักยภาพขององค์กรอย่างต่อเนื่อง มีการนำนวัตกรรมการบริหารมาประยุกต์ใช้เพื่อการบริหารพัฒนาเทศบาลโดยมีกระบวนการในการพัฒนาบุคลากรฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ การพัฒนาระบบงานของเทศบาลนครขอนแก่น การนำผลการปฏิบัติงานไปใช้ปรับปรุงศักยภาพของบุคลากร การพัฒนาชุมชนและคณะกรรมการชุมชนให้เข้มแข็งและการพัฒนาจิตสำนึกของการพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม จะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพขององค์กรให้มีความเข้มแข็ง เมื่อเทศบาลนครขอนแก่นมีศักยภาพที่เข้มแข็ง ย่อมนำไปสู่การปฏิบัติงานของพนักงาน เจ้าหน้าที่ ที่มีคุณภาพ เพื่อบรรลุเป้าหมาย พันธกิจ ตามที่เทศบาลนครขอนแก่นกำหนดไว้อย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

รายการอ้างอิง

- กริช แร่งสูงเนิน. (2554). *การวิเคราะห์ปัจจัยด้วย SPSS และ AMOS เพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ด ยูเคชั่น.
- ติน ปรัชญพฤกษ์. (2550). *การบริหารการพัฒนา ความหมาย เนื้อหา แนวทาง และปัญหา*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2548). *นวัตกรรมสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วุฒิสาร ตันไชย, (2552). *ยุทธศาสตร์การปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: เอ็กเปอร์เนท.
- เอกสารประกอบการสัมมนาเวทีท้องถิ่นไทย. (2555). กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ฝ่ายแผนงานและประเมินผล กองวิชาการและแผนงาน. (2553). *รายงานผลตามคำรับรองปฏิบัติ ราชการและผลการจัดทำตัวชี้วัด KPI ขององค์กรประจำปี 2553*. ขอนแก่น: เทศบาลนครขอนแก่น.
- ฝ่ายแผนงานและประเมินผล กองวิชาการและแผนงาน. (2554). *รายงานผลตามคำรับรองปฏิบัติราชการและผลการจัดทำตัวชี้วัด KPI ขององค์กรประจำปี 2554*. ขอนแก่น: เทศบาลนครขอนแก่น.
- ฝ่ายแผนงานและประเมินผล กองวิชาการและแผนงาน. (2555). *รายงานผลตามคำรับรองปฏิบัติราชการและผลการจัดทำตัวชี้วัด KPI ขององค์กรประจำปี 2555*. ขอนแก่น: เทศบาลนครขอนแก่น.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2548). *พฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมสาร.

Hoyle, R.H. (1995). *Structural Equation Modeling: Concept, Issues and Applications*. California: Sage Publications.

Hair, J.F., Black, W.C., et al. (2005). *Multivariate Data Analysis*. NJ: Person Prentice Hall.

